

Magyar Örökség – Laudációk könyve 1995-2000

Minden nemzet tagjának nagyon fontos feladata a kultúra, a hagyomány gondozása. Ez az az örökség, melynek megismerése nélkülözhetetlen ahhoz, hogy értsük a jelent és tervezhessük a jövőt. Az 1995-ben létrehozott *Magyar Örökség Díj* célja, hogy a jelen és a jövő számára megkönnyítse és elősegítse a múlt értékeinek megőrzését, különösen a mai, gyorsan fejlődő világunkban. A Dr. Hámori József akadémikus által vezetett bíráló bizottság állampolgári javaslatok alapján hozza meg döntését, korunk és a II. világháborút megelőző időszak legjelentősebb magyar teljesítményeinek megnevezésére. A magyar örökség részévé megválasztottak valamennyien bekerülnek a Magyar Örökség Aranykönyvébe, méltatásukat negyedévente a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében tartandó díjátadó ünnepségen ismerhetjük meg.

Rövid írással a Hírközlési és Informatikai Tudományos Egyesület szakosztályok és területi szervezetek tagságának és vezetőinek figyelmébe szeretném ajánlani az interneten is elérhető *Magyar Örökség – Laudációk könyve 1995-2000* című dokumentumgyűjteményt, valamint azt, hogy az egyesületünktől is jó szívvvel fogad el javaslatot az említett jelzett bizottság.

1996-ban, szabadalmi rendszerünk alapításának centenáriumi évében a budapesti Közlekedési Múzeum adott otthont a Szellemi Tulajdon Nemzetközi Kiállításnak. Az egyik nap felkerestem a 20. század magyar géniuszainak emléket állító tárlatot. Belépve először egy omnibusz ülésin elhelyezett, a saját területükön marandót alkotó, alábbi kiválóságaink szobrait pillantottam meg: építészet: *Kós Károly* (1883–1977); zene: *Bartók Béla* (1881–1945); művészet: *Csontváry Kosztka Tivadar* (1853–1919); tudomány: *Szent-Györgyi Albert* (1893–1986); sport: *Gerevich Aladár* (1910–); irodalom: *Ady Endre* (1877–1919); feltalálás: *Gábor Dénes* (1900–1979); előadóművészet: *Latinovits Zoltán* (1931–1976).

Az omnibusz leghátsó ülésén „kicsit mellőzötten” a kicsinyített formátumú „Magyar Édesanya” szobra bűjt meg. Visszagondolva a tizenkét éve elém tárult képre, rájöttem, milyen sokrétű fogalmat takar a szellemi vagy, az örökségünk meghatározó része.

Gondolataimat, a Magyar Távirati Iroda egyik 2001. szeptember 13-i, szívet melengető jelentésének közreadásával folytatom: Az ENSZ Nevelésügyi, Tudományos

és Kulturális Szervezete (UNESCO) felvette Tihanyi Kálmán mérnök-fizikusnak a modern televíziózás alapját lefektető 1926-os eredeti szabadalmi bejelentési iratait a Világörökség program mellett működő Világ Emlékezte (Memory of the World) listájára. A Világ Emlékezte program célja az egyetemes értékkel bíró szellemi alkotások ápolása, széleskörű tudatosítása és azok digitális megőrzésének szorgalmazása.

Tihanyi Kálmán képfelvévőcsöve mellett ugyan még nincsenek a védett listán, de a világon sokan ismerik az alábbi magyar alkotásokat: Neumann János tárolt-program-vezérlésű számítógépét, Heller László és Forgó László hűtőtornyát, Gábor Dénes hologramját, vagy Szilárd Leó és Wigner Jenő atomreaktorát –, hogy csak az ismertebbeket említssem.

Aki bizonyítékot szeretne kapni arra, hogy a magyar mérnökök milyen értékek felmutatására képesek, az tekintse meg a Nemzetközi Elektrotechnikai Bizottság (International Electrotechnical Commission) honlapját (http://www.iec.ch/about/history/techline/techline_entry.htm).

A genfi székhelyű testület fennállásának századik évfordulója alkalmából 2006-ban elkészített egy, az emberiség történetének legfontosabb gondolkodóit bemutató időszalagot. A „dicsőség-albumban” közölt 130 tudós életrajza között az alábbi hét magyar géniusz méltatását is ott találjuk:

Bay Zoltánt, a radarkísérletekért,
Kandó Kálmánt, a villamos-vontatásért,
Puskás Tivadart, a telefonközpontért,
Tihanyi Kálmánt,
a televízió kifejlesztésében végzett munkájáért,
Bláthy Ottó Tituszt, *Déri Miksát* és *Zipernowsky Károlyt*
a transzformátor megalkotásáért.

A helyi és a globális világörökség között található a magyar nemzet örökségei, melyek ápolásával éppen tizenkét éve foglalkozik egy alapítvány keretében néhány lelkes ember. Farkas Balázs, Fekete György belsőépítész és Makovecz Imre építész javaslatára 1995-ben jött létre a *Magyarországért Alapítvány*, amelynek kurátorai kezdtek foglalkozni az örökségünk számbavételével. A Magyarorszáért Alapítvány 1995-2002 között adta ki a Magyar Örökség Díjat azon magyar alkotóknak, intézményeknek, illetve csoportoknak, akik hozzájárultak a magyar kultúra, gazdaság, sport, tudomány, egészségben a magyar társadalom erkölcsi, szellemi és életminőségének a felemeléséhez.

Ezek a személyek alkotják a Magyarság Szellemi Múzeumát. A díj gondozását 2003 tavaszán vette át a *Magyar Örökség és Európa Egyesület*. A Magyarorszá-
gért Alapítvány által fenntartott Magyar Örökség Díjbizottsága a Kuratórium döntése alapján 2003. február 28-án felfüggesztette működését, ugyanakkor a Magyar Örökség és Európa Egyesület ügyvezető alelnöke felkérte a Díjbizottság elnökét, Dr. Hámori József professzort és a Bizottság tagjait, hogy munkájukat immár a Magyar Örökség és Európa Egyesület keretén belül folytassák. Az egyesület célja a Magyar Örökség Díj gondozása, ennek keretében a magyar kultúra múltbeli és jelenkori kiemelkedő teljesítményeinek népszerűsítése és a magyarság közös értékeinek ápolása.

A Magyar Örökség kitüntető címre bárki tehet javaslatot, határon innen és túl. A beérkező állampolgári javaslatok bekerülnek az úgynevezett Ezüstkönyvbe. Inkább „kitüntető cím”-ről beszélhetünk, mert ez az erkölcsi elismerést példázza, nem társul hozzá anyagi juttatás.

A Magyar Örökség Díjat, az írásban beérkezett javaslatok alapján titkos szavazással itéli oda a Bírálóbizottság az arra érdemes személynek, együttesnek vagy intézménynek. Évente négy alkalommal, hét-hét díjazott neve kerül be az Aranykönyvbe, melynek első kötete a szintén Magyar Örökség díjjal elismert Magyar Nemzeti Múzeumban megtekinthető.

A negyedévi díjátadásokra természetesen minden alkalommal hosszas előkészítő munka után kerül sor: az ünnepi díjkiosztás előtt a Magyar Örökség Díj Bírálóbizottsága kétszer ül össze; egyszer a szavazásra, egyszer pedig a laudációk meghallgatása után a végleges döntésre. Minden alkalommal az adott szakterület egy-egy kiváló ismerőjét, szakértőjét kéri fel a méltatás megírására. A laudációk rövid változata hangzik el az ünnepélyes díjátadáson, míg a hosszabb változatok a *Laudációk Könyvében* olvashatók. A gyűjtemény első kötete – amely interneten is elérhető (<http://digitus.itk.ppke.hu/magyar-orokseg>) – tartalmazza az első öt év díjazottait és a méltatások hosszabb változatát.

A Magyar Örökség kitüntető címet bizonyító oklevelek ünnepélyes átadására a napfordulók és a napéjegyenlőségek időpontjához közel eső szombaton kerül sor valamely jeles intézmény dísztermében. A díjkiosztó ceremóniát a laudációk felolvasásán kívül a díjazottak „profiljához” illeszkedő műsor színesíti.

A díjazottak Vincze László papírmerítő mester jóvoltából, bársony tokban, szépen tervezett és különleges papírra nyomott, nemzetiszínű szalaggal ráfűzött pecséttel díszített oklevelet és a díj emblémáját formázó, pici arany kitűzőt kapnak. Az ünnepség végén hagyományosan az egyik díjazott szól néhány szót a kitüntetettek nevében.

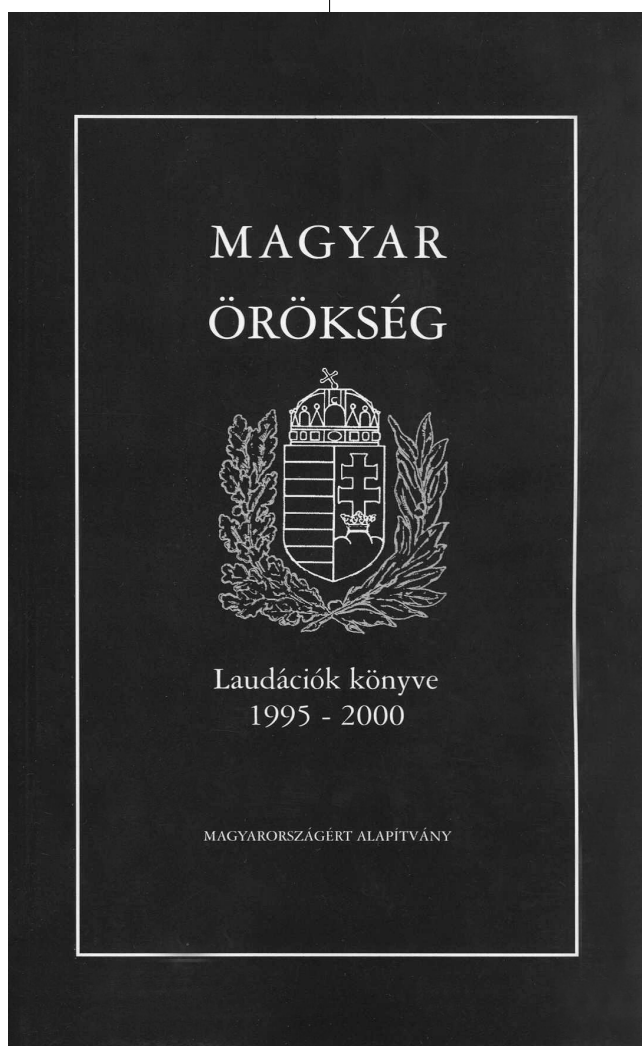
Néhány példa az eddig díjazott magyar mérnökök, tanárok és építészek köréből: *Bay Zoltán, Békésy György, Neumann János, Simonyi Károly, Teller Ede, Kandó Kálmán, Pungor Ernő, Csonka János, Mikola Sándor, Budó Ágoston, Rátz László, Makovecz Imre, Lechner Ödön, Zielinski Szilárd, Wigner Jenő és Kós Károly.*

Bizonyára olvasóink is észrevették, – mivel még nem jelölték, így – hiányzik a felsorolásból: *Puskás Tivadar, Tihanyi Kálmán, Kolossváry Endre, Kozma László, Hollós József, Magyar Endre, Nemes Tihomér* stb.

Végezetül egy felhívás: Mindannyiunk öröksége, a Magyarság Szellemi Múzeumának „feltöltése” és megóvása közös feladatunk. A Bíráló Bizottság várja a javaslatokat, melyeket elektronikusan Kiss Melitta titkár (melitta@ana.sote.hu) címére kell eljuttatni, vagy levélben a Magyar Örökség és Európa Egyesület, 1094 Budapest, Tűzoltó u. 58. postai címre.

**A könyv megrendelhető az alábbi címen:
<http://digitus.itk.ppke.hu/magyar-orokseg>**

Sipos László

Teller Ede: Üzenetek egy marslakótól – válogatott tanulmányok

Teller Edétől származik az alábbi idézet: „Kármán Tódornak nagyszerű érzéke volt a humor iránt. Ő vallotta be a nagy titkot: mi öten nem is vagyunk magyarok. Mi marslakók vagyunk. De marslakókat nem fogadnak be az emberek, ezért szükséges volt, hogy valahogy földinek tűnjünk. Amerikaiak próbáltunk lenni, de tisztességes (amerikai) angolul soha nem tudtunk beszélni. Ezért elhatároztuk, hogy magyarnak valljuk magunkat. Magyarak voltunk, magyarok leszünk, és magyarok maradunk az emberek emlékezetében.”

Az öt marslakó – Neumann János, Wigner Jenő, Szilárd Leó, Kármán Tódor és Teller Ede – igazán jelentős szerepet vállalt a 20. század történelmének alakításában is. Érdekes minél többet megtudni róluk...

Teller Ede (1908-2003) vegyészmérnök, az egyetemes és a magyar tudomány egyik nagy alakja, a kvantummechanika és számos tudományág kivételes tekintélyű művelője is Budapesten született. Elsősorban a magfizika, a termionukleáris folyamatok elméletében elért kutatási eredményei voltak jelentősek.

Teller Ede születésének 100. évfordulóján, a Magyar Tudományos Akadémián rendezett emlékülésen mutatták be az *Üzenetek egy marslakótól – Válogatott tanulmányok* címet viselő könyvet. Körmeny-Rácz János, a LiLLi Kiadó vezetője vállalkozott a 300 oldalas mű megjelenítésére. Tóth Eszter és Sükösd Csaba szerkesztők jól ismerték Teller Edét, így rá emlékezve válogattak a Fizikai Szemlében 1989 és 2001 között megjelent írásokból. A szándékuk a kötetrel az volt, hogy akik a ke-

zükbe veszik, azok értőbben tájékozódjanak a világban azáltal, hogy Teller kristálytisztá logikáját és az erkölcsi tépelődéseit megismerik.

A Fermi-díjas világhírű atomfizikus az anekdotáival fizikatörténetet, világtörténelmet tanít és segít magyarságunk tartalmasabb megélésében is. A közölt tanulmányokban vannak ismétlődő részletek is. Olyan gondolatok, emlékek, amelyeket Teller különösen fontosnak érzett, amelyeket több alkalommal is szükségesnek tartott felidézni.

A szerkesztők az ismétlődéseket nem szüntették meg, hiszen Teller Ede minden írása egy jól felépített, logikus gondolatmeneten alapult, így bármely rész elhagyása az eredeti gondolatmenet sérülését okozhatta volna.

A Teller-tanulmányok után epilógusként, Marx György: Teller Ede 90 és Tóth Eszter: Személyes emlékek című írásait közli a Kiadó. E két személy volt az, akiket élete utolsó évtizedében Teller Ede nagyon közel engedett magához.

Az olvasmányos kiadványt tanulmányozva, nemcsak Teller Edét ismerhetjük meg jobban, hanem a természettörvényeket, az emberi döntések mozgatórugóit és a barátság biztonságát adó élményt is.

**A könyv megrendelhető az alábbi címen:
LiLLi Kiadó – www.lilli.hu
Kedvezményes ár: 2800 Ft + postaköltség.**

S.L.

M-kormányzat, M-demokrácia – mobilkommunikáció a közigazgatásban

Hogyan használhatjuk a mobiltechnológiát? Miként intézhetjük mobiltelefonon hivatali ügyeinket és milyen szerepet játszik a mobil a civil szervezetek kommunikációjában? E kérdésekre ad választ az Akadémiai Kiadó gondozásában megjelent, világviszonylatban is úttörőnek számító mobil-közigazgatási szakkönyv, amely a mobil kommunikáció és a mobilipar közigazgatási premierje. Az ajánlott kötet egyben egyetemi tananyag is ebben a témában, és nem fordítás: magyar szakemberek válasza a régió lehetőségeire és kihívásaira.

A könyv szerzői (Budai Balázs Benjamin, a Budapesti Corvinus Egyetem oktatója és Sükösd Miklós, a Közép-Európai Egyetem docense) mögött az E-Government Alapítvány szakmai keretében a Budapesti Corvinus Egyetem Államigazgatási Karának E-Government kutatócsoportja áll. Az új közigazgatás-tudományi szakterület a Miniszterelnöki Hivatal Elektronikus Kormányzati Központ és a Pannon GSM támogatásával a világ élvonalát képviseli.

A szerzők bemutatják a mobiltechnika által kiszolgált tudástársadalmat, a mobilpiacot, a mobilkommunikáció technológiai jellemzőit, a mobilkormányzat jogi hátterét, a készenléti rendszereket, a mobilközösség-építési lehetőségeket, nemzetközi példákat, a regionális mobil közigazgatás távlatait, a helyi önkormányzati alkalmazásokat, a politika és a mobil interaktivitás konvergenciáját.

A könyv a mobilkommunikáció közigazgatási, társadalmi, politikai lehetőségeinek állapot-keresztmetszetét is nyújtja, valamint ajánlásokat fogalmaz meg. Az aján-

lások és az új terület rendszerezése egyrészt hasznos tudnivaló az államigazgatás és az önkormányzatiság azon gyakorló műszaki és nem műszaki szakembereinek; másrészt a jövő köztisztviselőinek és közalkalmazottainak is nélkülözhetetlen, hogy a jövőben speciális műszaki előképzettség nélkül is megszerezni tudják a mobilkommunikációs technikák közigazgatási alkalmazási lehetőségeit és rálátásuk legyen a közeljövő elvárásainak megfelelő m-kormányzati eszközrendszer területére.

Ezekhez nyújt segítséget ez a ma még világviszonylatban is egyedülálló szakkönyv.

**Akadémiai Kiadó,
Bolti ár: 4350 Ft,
Internetes (-25%) ár:
3262 Ft
Megrendelhető:
www.akkr.hu**

Sipos László

